

Prevenција: Iskra Plus (jačanje roditeljskih kompetencija)

Provoditelj: Mentor

Godina provedbe: 2018

Kratki opis programa

Prevenција emocionalnog zlostavljanja i zanemarivanja djece u partnerstvu s ustanovom socijalne skrbi, usmjerena na roditelje u procesu razvoda, stručnu i širu javnost, kroz aktivnosti informiranja, edukacije, grupne podrške i savjetovanja.

Sažetak programa

„Iskra Plus“ je projekt namijenjen prevenciji emocionalnog nasilja i zanemarivanja djece od strane roditelja koji su u postupku razvoda braka, kroz osvještavanje ponašanja koja imaju negativan utjecaj na djecu te jačanje roditeljskih kompetencija.

CZSS upućuje u program roditelje koji se potom uključuju u ciklus od 5 edukativnih, a potom i 4 radionice grupne podrške (booster).

Nakon što se sudionici educiraju te steknu određena znanja i vještine, booster radionice im omogućuju jednu vrstu supervizije i podrške u primjeni naučenog kako bi znanja i vještine prakticirane u radionicama integrirali i uspješno primjenjivali u svakodnevnom životu.

Sukladno povratnim informacijama korisnika i procjeni voditeljskog para korisnicima se nudi dodatno individualno savjetovanje koje se koristi kao mogućnost za dodatno pojašnjavanje i razumijevanje partnerskih interakcija, uloga i komunikacije.

1. Županije provedbe

Splitsko-dalmatinska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 15.10.2017.

Datum završetka: 14.10.2018.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Centar za socijalnu skrb Split

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Split

Godina u kojoj se program provodio: 2017-2018

Broj obuhvaćenih korisnika: 17

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Obitelj

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici imbenici: Rizici imbenici na koje smanjenje cilja ovaj program su neadekvatni obiteljski odnosi, obiteljski sukobi, nekvalitetna komunikacija, zanemarivanje i zlostavljanje djece, manipulacija djecom u postupku razvoda braka.

Zaštitni imbenici: Zaštitni imbenici na koje ciljamo jest izgradnja kvalitetnijih obiteljskih odnosa kroz jačanje kompetencija roditelja i pružanje podrške u postupku razvoda braka - podupiranje uloge roditelja u tom procesu, o komunikaciji, rješavanju sukoba, postavljanju granica, nošenju s gubitkom.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Procjena potreba temelji se na analizi dostupnih podataka, analizi potreba zajednice i partnera u provedbi, na relevantnoj literaturi te dosadašnjem iskustvu u radu s roditeljima.

Posljednjih godina sve se više naglašava manipulacija djecom kao oblik emocionalnog nasilja, posebno izražen u situacijama razvoda braka roditelja. „Manipulirajuća ponašanja kojima jedan roditelj (ili druga osoba) narušava odnos djeteta s drugim roditeljem mogu imati niz neposrednih, ali i dugoročnih posljedica za dobrobit djeteta te se smatraju emocionalnim zlostavljanjem djece.“ (Binggeli, Hart i Brassard 2001., prema Zaštita najboljeg interesa djeteta, 2015). „Može se smatrati da roditelji koji koriste manipulaciju psihološki zlostavljaju svoju djecu jer pokazuju niz ponašanja koja bez sumnje direktno dovode do toga da se dijete osjeća „beskorisno, oštećeno, neželjeno, ugroženo te da ga se koristi za ispunjavanje tuđih potreba“ što je dio široko prihvaćene definicije psihološkog zlostavljanja“ (Buljan Flander, Jelić Tušić i Matešković, 2014). Manipulativna ponašanja uključuju niz verbalnih i neverbalnih poruka roditelja koje djetetu šalju negativnu poruku o drugom roditelju s ciljem njegovog isključivanja iz života djeteta i otuđivanju djeteta od roditelja, iako za to ne postoji razlog koji proizlazi iz odnosa roditelja i djeteta (Filipović, Osmak-Franjić, 2010). Posljedice koje manipulativno ponašanje može imati na djecu uključuju ljutnju, gubitak kontrole u ponašanju, gubitak vjere u sebe i sniženo samopoštovanje, „ljepljivo“ ponašanje i separacijsku anksioznost, razvijanje strahova i fobija, depresivnost i suicidalne ideacije, poremećaje spavanja i hranjenja, probleme u učenju, enurezu i inkoprezu, zlouporabu droga, opsesivno-kompulzivno ponašanje, anksioznost i panični napadaji, problemi seksualnog identiteta, slabi odnosi s vršnjacima, pretjerani osjećaji krivnje (Lowenstein, 2002, prema Bilić, Buljan Flander, Hrpka 2012). Neke od ovih posljedica mogu biti prisutne tijekom cijelog života. Stoga je iznimno važno raditi na osvješćavanju problema manipulacije i na edukaciji roditelja s ciljem prevencije ovakvih ponašanja.

Do manipulacije djecom najčešće dolazi prilikom razvoda braka roditelja, što je posebno istaknuto u konfliktnim razvodima kada roditeljska neslaganja idu tako daleko da se djeca nalaze u središtu sukoba svojih roditelja te postaju predmetom manipulacije. Razvod braka jedan je od najstresnijih događaja u životu, osobito za djecu čiji se roditelji razvode, a broj djece koja doživljavaju razvod braka roditelja sve je veći (Bilić, Buljan Flander, Hrpka 2012.) Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Split, u 2016. godini došlo je do pokretanja 339 postupaka razvoda brakova u kojima su supružnici imali zajedničko maloljetno dijete/djecu. Razvod utječe na školsku uspješnost djece, njihov emocionalni i socijalni razvoj, razinu samopoštovanja te općenito na psihosocijalnu prilagodbu te vezu roditelj-dijete, ali i na njihove kasnije bliske veze. Premda nije moguće potpuno izolirati djecu od negativnih utjecaja razvoda, postoje neki faktori koji olakšavaju djetetu prilagodbu na razvod, od kojih su najvažniji suradnički roditeljstvo s uсталom komunikacijom, podržavanje uloge i autoriteta drugog roditelja te niska razina sukoba (Buljan Flander, Jelić Tušić i Matešković, 2014).

Očekivani rezultati: Dugoročne promjene koje očekujemo da će nastati provedbom projekta odnose se na povećanje roditeljskih kompetencija grupe od 32-40 roditelja koji su u postupku razvoda braka. Roditelji će po završetku programa biti educirani i osnaženi za učinkovitu partnersku interakciju te za učinkovitu preuzimanje roditeljskih

uloga. Bit će osviješteni o negativnim posljedicama razvoda za dijete te će dobiti samouvid u vlastita ponašanja koja mogu negativno utjecati na djecu, poput manipulacije. Očekujemo da ćemo edukacijom i pružanjem podrške roditeljima doprinijeti prevenciji i smanjenju pojavnosti emocionalnog nasilja i zanemarivanja djece u procesu razvoda braka roditelja i nakon okončanja postupka. Također, projektom ćemo povećati kvalitetu i kvantitetu preventivnog rada na području suzbijanja obiteljskog nasilja nad djecom i mladima, povećati suradnju civilnog sektora i institucije socijalne skrbi, lokalne samouprave i građana te podići svijest građana i građanki grada Splita, ali i šire javnosti, o problemu i posljedicama nasilja nad djecom i mladima i potrebe preuzimanja odgovornosti za isto.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Opći cilj projekta „Iskra Plus“ je smanjenje svih pojava oblika nasilja nad djecom i mladima na području grada Splita, Solina i Kaštela u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Specifični: Specifični cilj projekta je smanjenje pojavnosti emocionalnog zlostavljanja i zanemarivanja djece i mladih kroz:

- povećavanje razine znanja i vještina roditelja, potrebnih za kvalitetnije partnerske/roditeljske interakcije i efikasnije preuzimanje roditeljskih uloga prilikom postupka razvoda braka
- razvoj i jačanje partnerstva udruge i institucije socijalne skrbi u svrhu pružanja usluge razvijanja roditeljskih kompetencija populaciji roditelja u postupku razvoda braka
- skretanje pozornosti šire javnosti na problem emocionalnog zlostavljanja i zanemarivanja djece te na važnost preuzimanja odgovornosti u suzbijanju svih pojava oblika nasilja nad djecom

13. Ciljana skupina

Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Korisnici programa su roditelji koji su u postupku razvoda braka i kojima je potrebna podrška u obavljanju roditeljskih uloga u teškom životnom razdoblju. Očekivani broj korisnika je 24-32.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 17

15. Metode korištene u programu

Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i uinka

18. Metoda evaluacije

Evaluacijski upitnici, analiza dokumentacije, usmene i pismene povratne informacije korisnika i stručnih suradnika.

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Procesna evaluacija pokazala je da većina korisnika ocjenjuje sadržaj radionica važnim, a informacije koje su dobili na radionicama korisnima. Većina korisnika izrazila je zadovoljstvo voditeljicama radionica, što nam je izuzetno važno obzirom da je za pružanje ovih usluga osnovni preduvjet kvalitetan stručni tim, uz koji će biti moguće i suradati,

podržavaju i odnos korisnika i edukatora/savjetnika.

Evaluacija u inka pokazuje kako se roditelji osjećaju sigurnijima u svojim postupcima te se bolje osjećaju u ulozi roditelja, vidljive su pozitivne promjene u odnosu roditelja i djece, a roditelji samoprocjenjuju da su stekli puno ili jako puno novih znanja i vještina.

Osim procesne i evaluacije u inka, vrijedan izvod informacija bile su nam reakcije, uo avanje promjena u ponašanju i stavovima korisnika, kao i njihove usmene povratne informacije. U ovom smislu, posebnim uspjehom smatramo pozitivne pomake u stavovima i ponašanjima korisnika i na inima na koje su se one odrazile na njihove životne situacije. Po završetku sudjelovanja u radionicama roditelji su isticali kako se osjećaju osnaženima, proširili su svoja saznanja i preispitali svoje stavove, ohrabreni su i spremni nastaviti živjeti u skladu sa svime što su usvojili.

Roditelji su kontinuirano iskazivali svoje zadovoljstvo sudjelovanjem na radionicama te potrebu i želju za daljnjim ukljuivanjem u slične aktivnosti. Pozitivni rezultati evaluacija, kao i povratne informacije dionika i iskazana potreba za nastavkom pružanja ovakve vrste usluge povod su za daljnje razvijanje projekta i njegovo usmjeravanje na najpotrebitije korisničke skupine, a u svrhu prevencije svih oblika nasilja nad djecom.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

139.700,00kn

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 44.900,00

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 90.000,00

Drugi izvori (HRK): 4.800,00